

Francesc Torralba: «L'individualisme salvatge serà un dels derrotats de la pandèmia»

El filòsof i teòleg es mostra convençut que no hi haurà una sortida egoista al coronavirus: "No podem anar per lliure; com més incívics siguem, més es cronificarà aquesta crisi"

Francesc Torralba | Adrià Costa

S'ha repetit que les crisis són una oportunitat, tot i que no està clar que les sapiquem aprofitar. El que sí que poden és ajudar a discernir entre l'essencial i el superflu, i que generin debat i reflexió. És el que proposa Francesc Torralba (Barcelona, 1967) (<http://www.francesctorralba.com/?sLang=ca>) en el seu darrer llibre *Vivir en lo esencial* (Plataforma) (<https://www.plataformaeditorial.com/vivir-en-lo-esencial/>), on defensa un talent compartit.

No és freqüent entrevistar un acadèmic amb tres doctorats. Torralba ho és en Filosofia (Universitat de Barcelona), Teologia (Facultat de Teologia de Catalunya) i Pedagogia (Universitat Ramon Lull). A la URL imparteix com a professor i dirigeix la Càtedra Ethos, d'ètica aplicada. En aquesta entrevista advoca per una solidaritat sense ingenuïtats, convençut que sols no ens en sortirem.

- Acabar de publicar *Vivir en lo esencial*, on planteja qüestions per a després de la pandèmia. Què creu que hem après en aquests mesos?

- Hem après el concepte d'interdependència. El món és una xarxa i, per una seqüència de causes i efectes, hem hagut de quedar-nos a casa, a Barcelona, a París o a Berlín. Ja ho sabíem, però ara ho hem viscut. Hem vist que hem de viure en la incertesa, que ens obliga a ser flexibles per canviar formes de fer i de treballar. I una tercera ha estat la cura d'humilitat que ha suposat la pandèmia, obligant a parar-ho tot i a posar-ho potes enlaire. Hem vist com ha mort molta gent, i en països ben equipats. Realment, som molt poca cosa, els éssers humans.

- El concepte de "nova normalitat" li agrada?

- No m'agrada perquè és un oxímoron, però almenys no té connotacions apocalíptiques. Per evitar la por o la incertesa, s'anomena normalitat. Que, en certa manera, neutralitza la idea de novetat, que sovint ens fa por.

"Les tecnologies ens poden acostar als més llunyans, però a vegades ens insonoritzen dels més propers"

- En el llibre esmenta la paradoxa de com la xarxa i les eines telemàtiques ens acosten als llunyans, però ens allunyen dels propers.

- Hem viscut una acceleració del món analògic al digital. En poques hores, jo em vaig trobar de donar classe presencial davant de 80 alumnes a explicar la lliçó a casa davant de vuitanta quadradets. Aquest aprenentatge l'hem hagut de fer en 48 hores. Les tecnologies ens poden acostar als més llunyans, però sí, a vegades ens insonoritzen dels més propers. A mi, el confinament m'ha permès conversar i tenir més vincles amb els meus. Això d'esmorzar, dinar i sopar amb els meus a casa no ho havia fet.

- En el llibre parla d'això i diu que, en l'espai íntim del confinament, ens hem vist com som realment i que els altres ens veuen com som de veritat. N'està segur?

- A veure, jo crec que en una crisi així t'atures. Hi ha un procés de desacceleració. Estant amb els teus, comences a veure angles dels que tens més a prop que potser no coneixies. Descobreixes elements de l'altre que t'havien passat desapercibuts. També hem descobert els veïns. S'ha produït una solidaritat intraveïnal, espontània, que és molt valuosa. L'aplaudiment de les vuit ens ha permès veure la cara dels veïns del davant i somriure'ls.

Francesc Torralba. Foto: Adrià Costa

- Hem redescobert els veïns com a possibles còmplices.

- Possibles còmplices i *partners* per ajudar-nos mútuament. S'han produït aliances entre les persones i han aparegut gestos altruistes.

- Creu que quedarà pòsit d'aquests elements de cultura de la solidaritat? Tindrem memòria?

- No podem ser ingenus, no ho sabem. Però el que és evident és que d'una crisi pandèmica no se surt unilateralment. Haurem de tenir cura tots de què fem a la platja, al supermercat, al metro. Si no tenim cura, no ens en sortirem, i tots hem de ser corresponsables. Això ens demana passar d'una cultura molt individualista, molt atomitzada, basada en el "jo, jo, jo" a una altra de comunitarista, basada en el "nosaltres". La crisi és una ocasió per adonar-nos que no podem anar per lliure. Com més incívics siguem, més es cronificarà aquesta crisi.

- L'egoisme pot ser un dels grans derrotats de la post-pandèmia?

- Jo crec que l'egoisme i l'individualisme salvatge. Necessitem el talent compartit. Molts laboratoris del món estan buscant la vacuna. Ho fan a la velocitat de la llum perquè qui ho aconsegueixi, es farà d'or. Però si no hi ha talent compartit, no se'n sortiran. Hi haurà d'haver comunicació de la informació. Tu sol no te'n surts.

"D'una crisi pandèmica no se surt unilateralment i haurem de tenir cura de què fem a la platja, al supermercat o al metro"

- Què és l'essencial? En el llibre diu que és molt poca cosa.

- És que és molt poc. Les crisis t'ajuden, ho diré amb una paraula molt bonica, a desaferrar-te, a desfer-te de tot allò que és anecdòtic. Podem viure i gaudir amb molt poc i les crisis t'obliguen a discernir. Fixem-nos com en els mitjans de comunicació ha aparegut la diferenciació entre els treballadors essencials i els no-essencials. La societat funciona si hi ha els mercats oberts, si hi ha transportistes, infermeres. El que passa és que, quan vivim en períodes de normalitat, ens confonem entre l'essencial i el superflu. Un dia em va dir una alumna que havia fet el camí de Santiago que una cosa que havia après és que com menys carregada anava, menys es cansava i menys llagues tenia. Doncs era una aprenentatge molt valuós. Això també és una crítica a l'hiperconsumisme. Hem de consumir, però de manera responsable.

- El darwinisme de la velocitat és un dels trets del nou món? Dit així, fa una mica de por.

- Sí, però qui més ràpidament se situï en la nova normalitat, qui més ràpidament tregui benefici de la situació, qui menys es lamenti del paradís perdut, serà qui sobreviurà. La velocitat és imprescindible i sí, és cert, pot ser angoixant.

*Francesc Torralba: "Necessitem una política basada en la cura i líders que tinguin present aquesta idea".
Foto: Adrià Costa*

- Reclama uns lideratges de la cura. Què vol dir amb això?

- Ens hem adonat que no som déus, que emmalaltim i ens morim. Ho hem sabut sempre, però les crisis ens ho recorden. La cura ha emergit amb molta força. Necessitem una política basada en la cura, i uns líders que tinguin molt present aquesta idea, que es pot aplicar en molts àmbits, en la cura de la natura, del sistema sanitari, que ha estat a punt del col·lapse, o el sistema educatiu, o les pensions o la democràcia. I la cura de les organitzacions, que també són fràgils. Ho veiem en l'àmbit de les empreses, on molts negocis desapareixeran.

"Quan hi ha una crisi, la teologia ha de donar una paraula d'esperança en l'ésser humà, en el futur, en què al final l'amor podrà més que la mort"

- Vostè és teòleg. És, per dir-ho d'alguna manera, home d'Església. Com valora el paper de l'Església en aquesta crisi?

- En valoro positivament dos aspectes. Primer, moltes celebracions han passat de l'analògic a digital, cosa difícilíssima en un col·lectiu més aviat gran. Hem vist moltes possibilitats a través de youtube o de skype per mantenir la vida litúrgica. En segon lloc, hem vist una intensa acció social, des de Càritas a entitats que han volgut arribar a totes les necessitats. Aquesta dimensió no ha tingut la visibilitat que podia haver tingut, però no ho dic com a crítica, perquè quan es fa molt visible un acte solidari potser és que no busca tanta gratuïtat. La bondat ha de ser discreta.

- Permeti'm que sigui una mica impertinent, però què pot aportar la teologia en un moment com aquest?

- No és gens impertinent. Quan hi ha una crisi, tot entra en crisi, també les creences i valors. Ens fem moltes preguntes. En moments així, ens convertim en petits filòsofs. La teologia el primer que ha de donar és una paraula d'esperança. En l'ésser humà, en el futur, en què al final el bé podrà contra el mal, en què l'amor podrà més que la mort. I després, consol i estar molt a prop d'aquells que ho han perdut tot. Si no fa aquesta funció, seria una teologia de gabinet.

[noticiadiari]2/201365[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/201075[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198469[/noticiadiari]
?[noticiadiari]2/200939[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/200785[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/197029[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198064[/noticiadiari]